

BİLGİ NOTU

KONU	RUS YAŞ MEYVE VE SEBZE PİYASASI/İSTATİSTİKLERLE GENEL GÖRÜNÜM VE 2016 YILI-2017 YILI KARŞILAŞTIRMASI
HAZIRLAYAN KURUM	TC MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
HAZIRLAYAN	MURAT H. ÖZTÜRK MOSKOVA TİCARET MÜŞAVİRİ

2014-2015 yılları arasında Rusya'da ciddi şekilde hissedilen ekonomik durgunluk ve Rublenin değer kaybettiği dönemin ardından, Rus ekonomisinin yeniden büyüme trendine girmesinin olumlu etkileri 2017 yılında görülmeye başlanmıştır. Bu durum, ithal edilen sebze ve meyve miktarındaki yaşanan artışta da kendini göstermiştir.

SEBZE İTHALATI VERİLERİ

2017 yılının ilk 11 ayı itibarıyla yapılan toplam taze meyve ithalatı 2016 yılının aynı dönemine göre %54 artmış ve 2.3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu da 1.6 milyar dolarlık bir rakama tekabül etmektedir.

2017 yılının ilk 11 ayı verileri 2016 yılının aynı döneminde gerçekleşen verilerle "ithalat miktarı" açısından kıyaslandığında, taze sebze ithalatı açısından öne çıkan ilk 6 ürünün ithalatındaki değişiklikler ve gerçekleşmeler aşağıdaki şekilde gösterilebilir;

-Patates ithalatı toplam 798 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %182'lik çok ciddi bir artış yaşanmıştır. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde patates ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %34 olarak gerçekleşmiştir. Patates, Rusya'nın en fazla ithal ettiği sebze durumundadır.

- Domates ithalatı 456 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %8'lik bir artış yaşanmıştır. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde domates ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %19 olarak gerçekleşmiştir. *2016 yılının aynı döneminde bu oranın %28 olduğunu belirtmek gerekmektedir.*

-Soğan ve sarımsak ithalatı 363 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %96'lık bir artış gerçekleşmiştir. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde soğan ve sarımsak ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %16 olarak gerçekleşmiştir.

-Kök sebze ithalatı 211 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %19'luk bir artış yaşanmıştır. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde kök sebze ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %9 olarak gerçekleşmiştir.

-Lahana ithalatı 141 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %56'lık bir artış yaşanmıştır. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde lahana ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %6 olarak gerçekleşmiştir.

-Salatalık ithalatı 106 bin ton olarak gerçekleşmiş ve %9'luk bir artış yaşanmıştır. Rusya'nın toplam yaş sebze ithalatı içinde salatalık ithalatının payı 2017 yılı ilk 11 ayı itibarıyla %5 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılının ilk 11 ayı verileri itibarıyla en çok ithalat yapılan ülkeler (miktar ve menşe itibarıyla) sırasıyla;

Belarus (%23), Çin(%20), Mısır(%19), Azerbaycan(%10), İsrail(%8), Fas(%4) ve diğer ülkeler şeklindedir.

Belarus'un ilk sırada yer almasında, bu ülkeden ciddi miktarda yapılan patates, kök sebzeler ve lahananın yanı sıra; *bu ülkenin ithalatı yasak olan sebzeler bakımından transit ülke hüviyetinde olmasının da payı büyüktür.*

Diğer taraftan;

-Çin'den yapılan ithalatta öne çıkan ürünler patates, domates, soğan ve sarımsak, kök sebzeler, lahana ve salatalık

-Mısır'dan yapılan ithalatta patates, soğan ve sarımsak

-Azerbaycan'dan yapılan ithalatta domates,

-Fas'tan yapılan ithalatta domates,

-İsrail'den yapılan ithalatta kök sebzeler,

-İran'dan yapılan ithalatta lahana ve salatalık

ön plana çıkmaktadır.

Rusya'nın yaş sebze rekolte miktarına ilişkin elde edilen verilere bakıldığında, 2017 yılının ilk 11 ayı itibarıyla üretilen patates miktarı 2016 yılına göre %5 azalmış ve 29.6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Diğer sebzelerde toplam 16.3 milyon tonluk bir hasat elde edilmiş olup, bu rakam 2016 yılına göre hemen hemen değişmemiştir.

YAŞ MEYVE İTHALATI VERİLERİ

2017 yılının ilk 11 ayı itibarıyla yapılan taze meyve ithalatı ise 2016 yılının aynı dönemine göre %14'lük bir artışla 4.7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu da 3.7 milyar dolarlık bir rakama tekabül etmektedir. Bu artışta,

2017 yılının ilk 11 ayında 2016 yılına kıyasla %14 oranda artış kaydeden muz ithalatı,

2017 yılının ilk 11 ayında 2016 yılına kıyasla %91 oranda artış kaydeden üzüm ithalatı,

2017 yılının ilk 11 ayında 2016 yılına kıyasla %57 oranda artış kaydeden kayısı ithalatı,

2017 yılının ilk 11 ayında 2016 yılına kıyasla %79 oranda artış kaydeden diğer narenciye ürünleri ithalatı (limon, klementin mandalina ve greylfurt)

etkili olmuştur.

Diğer taraftan elma ithalatı %4, armut ithalatı ise %10 oranında artmıştır.

Aynı dönemde, mandalina ithalatı %33, portakal ithalatı ise 10 azalmıştır.

En çok ithal edilen ürünler ithalat miktarı bakımından sırayla;

-Muz: 2017 ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %14 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %30 olmuştur.

-Elma : 2017 yılı ilk 11 ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %4 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %13 olmuştur.

-Mandalina : 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %33 azalmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %7 olmuştur.

-Diğer narenciye ürünleri (limon, klementin mandalina ve greylfurt): 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %79 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %10 olmuştur.

-Portakal: 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %10 azalmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %7 olmuştur.

-Üzüm: 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %76 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %8 olmuştur.

-Armut: 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %10 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %5 olmuştur.

-Şeftali: 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %26 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %5 olmuştur.

-Yabani Çilek, Çilek : 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %34 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %2 olmuştur.

-Vişne, Kiraz: 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %1 azalmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %1 olmuştur.

-Erik : 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %32 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %2 olmuştur.

-Kayısı : 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %57 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %1 olmuştur.

-Diğer : 2017 yılı ilk 11 ay ithalatı 2016 yılı aynı dönemine göre %36 artmış ve genel yaş meyve ithalatı içindeki payı %7 olmuştur.

Ülkelere Göre Sıralama

Ekvador: Muzun Rusya'nın yaş meyve ithalatındaki bariz ağırlığı görülmekte olup, başlıca muz ihracatçısı olan Ekvador'un Rusya'nın genel yaş meyve ithalatındaki payı %29'dur.

Türkiye: %14'lük payla ikinci sıradadır. Rusya, Türkiye'den genel olarak, mandalina, portakal, diğer narenciye ürünleri, vişne-kiraz ve kayısı satın almaktadır.

Belarus: %6'lık payla üçüncü sıradadır. Ağırlıklı olarak Belarus'tan armut, şeftali ve çilek ithal edilmektedir.

Çin : %6'lık paya sahiptir. Rusya'ya elma, mandalina, greyfurt ve şeftali ihraç etmektedir.

Genel Değerlendirme:

1- Rusya, ekonomik göstergeler itibarıyla 2014 yılında başlayan ekonomik durgunluktan çıkmış durumdadır. Bununla birlikte, Rusya'nın yaş meyve ve sebze ithalatının artması için Rus halkının "satın alma gücü" cinsinden milli gelirinin artış göstermesi ve ülke ekonomisinin temel gelir kaynaklarından olan petrol fiyatlarındaki artışın devam etmesi önem arz etmektedir.

2- Rusya, hâlihazırda meyve tüketimi bakımından gelişmiş ülkelerin oldukça gerisinde bulunmaktadır. Şöyle ki, bir Rus vatandaşının yıllık meyve tüketimi ortalaması bir Amerikan vatandaşından yaklaşık 2 kat, İtalyan'dan ise 3.2 kat daha azdır. Bu durumda, hem tüketici tercihleri/kültürü, hem de satın alma gücü bakımından milli gelirin istenilen seviyede olmamasının etkili olduğu söylenebilir.

3-Rusya ve batı ülkeleri arasında yaşanan yaptırım savaşlarının akıbetinin belirsizliği devam etmektedir. Bununla birlikte, yaptırımların etkisiyle yerel ürün üretimine ağırlık verilmeye başlanmıştır. Yine meyve ithalatı yapan Rus şirketler için, sektörün henüz istenilen seviyede gelişmemiş olması ve sektörün sezonluk yapısı, üretimin önündeki olumsuz faktörler olarak nitelendirilebilir.